

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Vlada in naša državnozborna delegacija. — Za učiteljstvo. — Politične vesti. — Štajersko: Od meje. Razno. — Primorsko: Prihodnji istrski deželni zbor. Razno. — Kranjsko: Razno. — Prosveta. — Raznoterosti. — Kako je delavcem v Ameriki. Podlistek: Talija na deželi.

Vlada in naša državnozborna delegacija.

Minoli teden je bilo glasovanje v dunajskem parlamentu, da poslanci dovolijo vladi proračun, da ji dovolijo pobiranje davkov za letos. Zastopniki, ki so zadovoljni z vlado, jej odobre proračun, a oni, ki ž njo niso zadovoljni, jej ne dajo denarja, in potem mora vlada — iti, da jo namesti druga, ker se brez denarja ne more vladati. Slovenski poslanci so večinoma glasovali za vlado in jej odobrili stroške. Torej so zadovoljni ž njo, a imajo tudi za kaj biti!

Sedanja Beckova vlada nam je v narodnem oziru storila že več škode nego vse njene prednice, vzela nam je že nešteto uradniških mest, in celo takšna, ki so veljala za slovensko posestno stanje, in katerih nam več ne bo mogoče dobiti nazaj, ako si jih ne odkupimo z novimi izgubami ali popustitvami na narodnem polju. Beckova vlada nam ni dala ne srednje, ne meščanske šole in tudi ne obljubljene trgovske šole v Ljubljani, zato je pa dala Nemcem dve samostojni gimnaziji, v Kočevju in Ljubljani, in grozi nam ponemčiti ljudsko šolstvo po Štajerskem, ko na Koroškem zanjo ni več dela v tem oziru. Poslala pa nam je zato ta germanizatorična vlada že uradnike, ki so naravnost politični agenti za Veliko Nemčijo, ki sovražijo slovenski jezik, katerega ne

Talija na deželi.

Slovenski igralci so imeli gostovati v večjem trgu na Slovenskem. Veliko so že pisali o tem časopisi. „Rodoljubi z dežele“ se trudijo po možnosti, da bo predstava kolikor mogoče lepo uspela, v splošno zadovoljnost občinstva ter gledaliških igralcev.

Peljali so se tja. Neznosna je bila vročina. Stene kupeja so bile tako razgrete, da se ni bilo moči nasloniti nanje. Voz je bil nabito poln; bilo je pet potnikov več kakor sedežev. Težek, soparen vzduh je polnil prostor vključno odprtemu oknu; dišalo je po žganju, čebuli in slabem tobaku. Bila je skrajno neudobna in neprijetna vožnja. Starejši igralci so se skušali razvedriti s tem, da so si pripovedovali doživljaje na različnih gostovanjih. Najbolj so se navduševali ob spominu na gostovanje pri Jugoslovanih. Kako častno so bili sprejeti!

Prvi dostojanstveniki so tekmovali v tem, da jim preskrbe kolikor mogoče razvedrila. Koliko veselje in banketov se je priredilo njim v čast! Častili so v njih nositelje umetnosti, spoštovali so pa v njih tudi človeka. Nikogar ni motilo to, kakšen posel opravlja ta ali oni poleg svojega poklica, da preživi sebe in svoje. Bili

razumejo, ki zaničujejo naš narod in ki jim je „Deutschland, Deutschland über alles!“

Vlada je v prvi vrsti kriva vseh naših nazadovanj in krivic v jezikovnem oziru, dasi je obljubila paziti na to, da se nam ne bo kratila pravica nikjer v javnem življenju. Sedanja vlada davi ves naš narodni razvoj, gazi naše pravice, naš jezik, duši naš napredek, in je vzrok, da tičimo pod pritiskom birokratizma.

In v gospodarskem oziru kaj imamo od nje? Samo obljube in lepe besede! Mesto da bi znižali davke, ki žulijo našega kmeta, je povišala število vojakov in plače častnikov, ni pustila, da bi se znižala cena sladkorja, pač pa nam hoče sedaj zopet povišati davek na žganje! Zares, kje bi našli boljšo vlado?!

Kdo ne bi glasoval za njo? Ali pač! Nekaj smo pozabili! Prej so bili poslanci plačani samo, dokler so bili zbrani na Dunaju, a sedaj pojdejo na počitnice, a dijete bodo prejeli vseeno! Pa da jim vlada ni milostna majka! Da za nje, in zato so glasovali za njo.

To so naše pridobitve, to je nagrada za robovanje naših poslancev tej vladi, pa naj si že bodo oni iz „Slovenskega kluba“, ali iz „Jugoslovanske zveze“, ki sicer bolj skrivaj tlačanijo in hlinijo svojim volilecem strogo opozicijo napram vladi.

Člani „Slovenskega kluba“ so v vsej ponižnosti opozarjali vlado na gorostasne šolske in sodne razmere na Koroškem in Štajerskem, a vključno temu tej germanizatorični vladi na ljubo glasujejo za proračun. Poslanec Hribar se je v proračunski razpravi v svojem govoru pritoževal, da nastavlja vlada pri politični upravi v Ljubljani večinoma uradnike, nezmožne slovensčine, minister Beck ga porogljivo prekine: „Se je bodo že naučili!“

so to solnčni dnevi na trnjevi poti gledališkega igralca; udajali so se jim s polno dušo.

Bil je med njimi mladenič, ki je šel prvič na gostovanje. Z napeto pozornostjo jih je poslušal; v duhu pa se je naslajal ob vseh teh krasotah, ki jih bo doživel tudi on. Tu, na Slovenskem, kjer so občinstvu bolj znani, tu bodo vedeli še bolj ceniti njih delovanje na polju narodne umetnosti.

A vročina je vplivala nanj; vedno bolj so mu lezle oči skupaj, glava mu je klonila na prsi. Zdelo se mu je, kot bi glasovi njegovih tovarišev prihajali iz velike daljave; a kmalu mu je izginilo vse izpred oči; objele so ga prelestne sanje.

... Ustavil se je vlak. Bili so na mestu. Z radostnimi „živio-klici“ jih je sprejel odbor trške čitalnice; zbranega je bilo nebrojno občinstva, ki jih je navdušeno pozdravljalo. Odbor jih je na ličnih kolesljih, ovenčanih in z narodnimi zastavami okrašenih, spremil domov. Saj je bilo prvokrat, da so imeli gostovati v trgu slovenski igralci.

Pred gostilno so bili zbrani trški rodoljubi, ki so jih povabili na čašo vina. Kmalu se je razvila živahna zabava; med pogovori in petjem je kaj hitro minil čas. Ko so se hoteli ozreti po prenočišču, je vsakega eden trških gospodov

V svojem govoru je med drugim poslanec Hribar navajal:

„Kar se tiče nas Slovencev, moram naglašati, da nimamo lastnega plemstva. Da v takih okolnostih ne moremo šteti med svoje prijatelje razne grofe in barone, ki vodijo politično upravo v deželah in pokrajinah, kjer prebivamo, in ki nimajo večinoma niti za gmotne, kaj šele za kulturne potrebe ljudstva nikakega razumevanja, je jasno dovolj. Toda ni tega še dovolj!

Dočim se slovenski prosilci brez navedbe vzrokov odklanjajo, pripuščajo se — kjer manjka plemičev — celo v popolnoma slovenski Kranjski, nemške prosilce iz meščanskih stanov k politični praksi.

Tako imamo na primer sedaj pri deželni vladi poleg dveh Slovencev sedem nemških konceptnih praktikantov. Izmed teh sedmih Nemcev ni pri vstopu niti eden razumel besedice slovenskega jezika. In vendar so jih pripustili k pravni praksi na Kranjskem.

Res je, da se jim je ukazalo, da se morajo naučiti slovenskega jezika, toda nikomur izmed teh gospodov ne bodo osiveli lasje radi tega ukaza. Dočim se je svoječasno in celo pod deželnim predsednikom baronom Heinom, ki slovenskemu narodu gotovo ni bil preveč naklonjen, zahtevalo, da je vsak praktikant moral napraviti izpit iz slovensčine, kar je bilo, četudi malo jamstvo, da se je kandidat vsaj nekoliko izučil v slovenskem jeziku, so se te izkušnje v najnovšem času odpravile popolnoma. Ali se je čuditi, da se v takih razmerah pri okrajnih glavarstvih na vsem Kranjskem uraduje izključno nemško, in da se celo izjave slovenskih strank z malimi izjemami protokolirajo v nemškem jeziku? Ali se je potem čuditi, da so pri tem sistemu vsi referenti pri deželni vladi

prijazno povabil na dom, kjer mu bo za časa tukajšnjega bivanja dragi gost. Bili so nad vse prijetno iznenadeni; tudi na Slovenskem se dobe na deželi ljudje, ki vedo ceniti njih zasluge.

Drugi dan se je vršila predstava v lično opremljeni dvorani. Vsi prostori so bili do zadnjega kotička zasedeni. Velikodušni rodoljubi so se spet na eklatanten način izkazali z bogatimi predplačili. Navdušeni so igrali; veselje jim je sijalo iz oči. Za vsakim prizorom je dvorana odmevala ploskanja; spet in spet so se morali pokazati navdušenemu občinstvu.

Zdaj, po predstavi, sede tu med trško inteligenco, ki ne more prehvaliti njihovega izbornega igranja; napivajo jim in izražajo obenem nado, da jih bodo drugo leto gotovo spet razveselili s svojim gostovanjem. Bučno veselje vlada v dvorani; prepevajo in se radujejo nad tako lepim uspelim večerom. Nad vse pa jih je očarala ljubeznivost krasnih trških dam, ki so jih obsipale s cvetjem. Sreča jim prekipevajo veselja in hvaležnosti; v oduševljenih govorih se zahvaljujejo rodoljubom za izkazano gostoljubnost...

Mahal je z rokami, ustnice so se mu premikale, po vsem obrazu pa je bil razlit izraz zadovoljnosti, sreče. Pri vsaki njegovi kretnji so se oči vseh obrnile vanj; niso si mogli tolma-

v Ljubljani nemške narodnosti, z edino izjemo iz najnovejšega časa? Slovencem je zaprta pot v politično službo, ako bi se tudi hoteli posvečati politični karijeri.

Take so v XX. stoletju in po uvedbi takozvane splošne volilne pravice razmere pri politični upravi na Kranjskem, v kateri živi 96% Slovencev, 4% Nemcev.

Iz vsega tega je razvidno, da so razmere pri politični upravi na Kranjskem zelo žalostne. Izmed šestih dvornih, oziroma vladnih svetnikov, razumejo sicer vsi slovensko, toda ne toliko, da bi mogli sami sestavljati slovenske razglase. Ti razglasi se sestavijo nemško in potem jih prestavi deželni šolski nadzornik.

Izmed desetih okrajnih glavarjev znajo sicer vsi slovenščino v besedi, v pisavi pa nekateri med njimi zelo slabo. Izmed šestih vladnih tajnikov in nadkomisarjev znajo vsi slovenščino v besedi in pisavi precej dobro. Izmed 18 okrajnih komisarjev jih je nekaj nad polovico zmožnih slovenščine v besedi in pisavi. Izmed 12 vladnih koncipistov so razen dveh vsi vešči slovenščine v besedi in pisavi.

Izmed devetih vladnih konceptnih praktikantov iz najnovejšega časa znata, kakor sem že omenil, le dva slovensko, dočim vsi ostali pri sprejetju niso razumeli ne besedice slovenske. Sicer so prosili domačini, toda niso bili sprejeti in dala se je prednost tujim kompetentom, ki niso bili zmožni deželnega jezika.

Ako se tako godi na Kranjskem, kakor sem naslikal, bodete uvideli, da so razmere pri političnih oblastvih na Koroškem, v deželi, kjer je nekoč stala zibelka slovenskega naroda in ki je dete naše radosti in naše boli, še mnogo slabše in obupnejše. Na Koroškem živi tretjina Slovencev, a kakšna je tam politična uprava!

Dvorni svetnik je Nemeec, Nemci so tudi vsi vladni svetniki, izmed katerih razume samo eden nekoliko slovensko. Vsi okrajni glavarji, šestero jih je, so Nemci, in samo trije med njimi so za silo vešči slovenskega jezika. Izmed sedmero vladnih tajnikov, oziroma višjih komisarjev ne razume niti eden slovensko. Izmed devetero okrajnih komisarjev sta samo dva Slovenca, vsi drugi so Nemci, ki ne razumejo niti besedice slovensko. Izmed osem vladnih koncipistov je samo en Slovenec, dva razumeta za silo slovensko, vsi drugi pa so popolnoma nevešči slovenskega jezika. Izmed 12 konceptnih praktikantov jih 11 ne razume niti besedice slovensko, dočim se je en nemški Kočevcec iz Kranjske naučil slovenskega jezika. Policijski višji komisar in policijski komisar pri deželni vladi sta Nemeec, ki sta popolnoma nevešča slovenščine. Zdravstveni referent, dva višja okr. zdravnik, pet okrajnih zdravnikov, en zdravstveni koncipist in dva zdravstvena asistenta, so od prvega do zadnjega Nemci, ki čisto nič ne razumejo slovenskega jezika."

čiti njegovega vedenja. Škripaje se vlak pomika dalje; ječe slede vozovi drug drugemu. Vedno glasneje ječi vlak, vedno pogosteje menjavajo sunki, a on spi, tako mirno, s tako blaženim usmevom na ustnih, kot bi ležal v hladni senci drevesa, in ne čepel v tem razgretem vlakcu. Vedno živahneje je mahal z rokami, polglasno mrmraje; vedno bolj začudeni so se ozirali vanj pogledi navzočih. In kot bi ti pogledi vplivali nanj, se je začel nemirno premikati, zadovoljni izraz mu je ginil z obraza; zbudil se je in si jel mencati oči. Topo je zrl predse; tako tuja, vsakdanja se mu je zdela ta okolica; a ravnokar je bil še v dvorani, ki je odmevala veselja, kjer je radosten trkal s tovariši. A v hipu se je popolnoma predramil in spoznal, da ga vse te radosti šele čakajo, da jih bo v resnici doživel, še danes. Spet mu je legel na obraz oni zadovoljni smehljaj; čudil se je tovarišem, da niso delili veselja z njim v enaki meri.

Nestrpno je pričakoval konca vožnje. Tu je vlak zažvižgal; v nekaj hipih je pridrčal do postaje, sunkoma se je ustavil, a takoj zopet spustil v dir. Prevažali so ga po progji semtertja, da bi ga spravili v nov tir; obenem pa so priklopili nekaj vozov. Vsak hip je imel priti vlak od nasprotni strani, zato niso dovolili potnikom

Take so torej razmere pri politični upravi na Koroškem, ki pač nimajo primere zlepa nikjer na svetu razen v Avstriji. In tej vladi, ki je vpeljala te razmere, oziroma je kriva, da obstoje, so glasovali naši poslanci zaupanje!

Člani „Slovenskega kluba“ so izvolili odsek treh poslancev, ki izdeluje načrt jezikovnega zakona za Koroško in Sp. Štajersko, ker se je min. predsednik Beck izrazil napram nemškemu celovškemu poslancu Dobernigu, da se misli pečati z jezikovnimi razmerami v teh dveh deželah, da doseže modus vivendi med Nemci in Slovenci. Dobernig, skrajni nemški nacijonalec, je rekel, da prebivalstvo (!) ne želi izpremembe sedanjega položaja, in da ne more dovoliti koncesij in se pogajati, dokler se ne pogovori z ostalimi nemškimi poslanci. Ministrski predsednik Beck je nato hitel povedati svoje mnenje o pomenu in vrednosti slovenskega odseka, ki izdeluje načrt jezikovnega zakona, in je nemškim poslancem izjavil, da brez nemških poslancev ne ukrene ničesar za rešitev jezikovnega vprašanja na Koroškem in Štajerskem.

Beck pripravlja jezikovni zakon za Češko in upa, da dobi zanj večino v parlamentu, pripravlja neko jezikovno naredbo za Dalmacijo, ki bode tudi z večino v parlamentu sprejeta, za Štajersko in Koroško pa Beck ne mara ničesar storiti; zato pa pripravlja „Slovenski klub“ načrt jezikovnega zakona, ki bode v parlamentu zavržen. Tako bode vršil Beck svoj jezikovni program, ki pomeni za nas germanizacijo, in v tem ga podpira „Slovenski klub“ državnih poslancev!

Takšno stališče torej so zavzeli naši poslanci napram vladi, kot je še ni bilo kmalu bolj sovražne slovenskemu narodu.

Za učiteljstvo.

Zakonska določba glede odmerjenja učiteljskih plač se da razlagati na več načinov, zato se je zgodilo, da posamezne kronovine svoje učitelje zelo različno plačujejo. Na Nižje Avstrijskem n. pr. dobivajo učitelji, stalno nastavljeni, plače od 1400 do 2800 kron, pri nas na Kranjskem sicer razlika ni tako velika, a vendar je tudi občutna. To se pa ne da popolnoma nikakor opravičiti, ker v draginji živil ni take razlike, temveč je le vzrok, da raste nezadovoljnost in ogorčenost v krogih učiteljstva.

Ta zakonska določba je tako nejasna, da so po nekaterih deželah učiteljske plače v ostrem nasprotju s stroški učiteljskemu stanu primerne življenja. To nasprotstvo je toliko ostreje, ker so bile učiteljske plače že večinoma določene v času, ko živila še niso bila tako draga kakor danes. Vsled sedanje draginje so neštete učiteljske družine zašle v pomanjkanje, in da se temu pomaga, je prva dolžnost onih krogov, ki imajo vzdržavati šolo.

izstopiti, dokler niso bili na novi progji. Slednjič se je vlak ustavil; izstopili so in se neprijetno iznenadeni ozrli naokrog. Nikjer človeka, ki bi jih pričakoval; za hip so mislili, da niso izstopili v pravem kraju, a napis na kolodvorskem poslopju jih je poučil, da se niso motili. Na postaji je bilo nekaj vozov; pogodili so se z vozniki, potem so se pa molče odpeljali v trg. Dospeli so na glavno ulico. Nekaj otročajev, ki so igrali sredi ceste, se je krikom razpršilo na vse strani. Ob oknih nekaj radovednih obrazov, ki bi bili pa vseeno prišli gledat, tudi ako bi se senen voz peljal mimo. Na trgu je bila le tupatam kaka oseba. Dobili so vtis, kot bi nihče ne vedel, kdo so in zakaj so prišli. Loteval se jih je nemir, a tolažili so se, da bo jutri boljše. Poiskali so si prenočišča in se po zaužitju večerji spravili spat.

Kakor izgubljeni so tavalili drugi dan po trgu. Niso se vedeli kam dejati. Znamenitosti trga so si kmalu ogledali, saj jih ni bilo nič razen starega stolpa. Napotili so se v čitalnico, a sobica je bila tako majhna, da niti notri ni moglo vseh enajst hkratu; sicer pa tudi stolov ni bilo več kot šest. Vrnili so se v gostilno. Srečavali so ljudi, a nihče jim ni posvetil pozornosti.

Bil je vroč avgustov dan. Zrak je bil kakor iz svinca, ležal je kot mora po naravi, da je

Da se natanko določijo učiteljske plače, tako, da bo vsak dvom izključen, in da pride letni dohodek v soglasje z dejanskimi potrebami, zahteva učiteljstvo že več let, da se jim plače odmerijo enako kot državnim uradnikom štirih nižjih razredov. To izenačenje ni samo opravičeno po večji izobrazbi njihovi, temveč tudi po napornejši stanovski službi učiteljski.

Kako so učitelji zapostavljeni napram državnim uradnikom štirih nižjih razredov, se vidi iz dejstva, da se dobe stalni učitelji, ki imajo samo 800 kron prave plače, državni uradnik ima pa že v 11., torej najnižjem razredu 1600, torej natanko polovico več. Ta razlika se ne da z ničemer opravičiti in ne izgine v teku službenih let, ker se nahajajo dežele, kjer znaša največja učiteljska plača le 1740 kron, ki ji odgovarja plača državnega uradnika 8 čin. razreda. In ta znaša 4020 kron.

Tu pa se še niti ne oziramo na postranske dohodke, ki obstoje v aktivitetnih dokladah, v stanarini, in kjer je uradnik tudi na boljšem od učitelja. Niti ne vpoštevamo velike prednosti, ki jo uživajo uradniki v tem, da hitreje in redno avanzirajo. A še večja bo ta razlika tedaj, kadar dosežejo uradniki že zagotovljeno jim zvišanje plač, oz. doklad.

Glede na to, da je v interesu ljudstva dobra vzgoja mladine po javnih šolah, in da je takšna vzgoja gotovo odvisna od zadovoljnosti in stanovskega veselja učiteljev, zato je nujno, da vlada učiteljem ustreže. V državnem zboru so vložili poslanci tozadevni zakonski načrt, in ljudski zastopniki morajo zadovoljiti učitelje, ker ne zahtevajo ničesar drugega, kakor to, kar jim je v zakonu obljubljeno.

—r.

Politične vesti.

Letošnji državni proračun znaša skupaj 463,795,310 kron več kakor pred šestimi leti. Izdatki za letos znašajo 2148,913,254 kron, l. 1902 pa samo 1685,117,944 kron. Izdatki se niso zvišali za ljudske potrebe, tamveč požre jih država. — Cesarski dvor dobi dva milijona kron več kot prej, notranje ministrstvo 17 milijonov, domobrantsko 18 mil., v prihodnje pa vsled povišanja števila moštva ter povišanja častniških plač še enkrat toliko, namreč 34 milijonov. Naučno ministrstvo je dobilo 23 milijonov, za zvišanje duhovniških plač je šlo 4,000,000, za ljudske šole pa le 2 milijona! Finančno ministrstvo je prejelo 79 milijonov več. Za mornarico so izdatki večji za 11 mil., za vojsko za 21 mil. večji kakor prej.

Državni zbor je sprejel nujnost predloga zaradi zavarovanja delavstva proti starosti in onemoglosti. Minister Bienert je obljubil, da bo jeseni predložil tozadevni načrt, ki se bo raztezal tudi na male posestnike in obrtnike. —

bilo videti, kot bi ne mogla niti dihati, kajti genila se ni niti bilka. Vse je bilo mrtvo. Igralci so sedeli pred gostilno. Nikamor se niso vedeli dejati v tej sopariči in v tem neprijaznem kraju. Šele ko se je jel nagibati dan, so se napotili v gozd. — V mraku so prišli pred gostilno, kjer se je imela vršiti predstava.

Na vrtu pred gostilno, onstran ceste, so stale pod košatimi kostanji mize. Pri vsaki je sedelo nekoliko tržanov; nobene ni bilo prazne, da bi bili prisedli. Sicer je bilo pri tej ali oni mizi še prostora, a nihče jih ni klical, nihče povabil, da bi bili prisedli. Neodložni so nekaj časa prestopali po cesti, potem se pa poizgubili v gostilno, na oder. Ta je bil tako ozek in tesen, da ni bilo moči ob strani napraviti vhoda; moralni so prihajati in odhajati skozi okno pri dvorišču. Eden izmed njih se je ojunail in vprašal blagajnika, koliko sedežev je prodanih. Pri odgovoru mu je šinila hipna rdečica v lice, nato pa je pobledel in počasnih korakov odšel k tovarišem. Niso ga vprašali, tudi on ni rekel ničesar; nemo so se spogledali, potem pa so se začeli mehavično pripravljati za igro. A pri tem so jim roke drhtele, v grlo pa jim je stopalo nekaj in jih tiščalo . . .

Prodani prostori so bili zasedeni. Glasen hrup je odmeval po sobi, natararice so se ste-

Vsled mnogih nujnih predlogov nemških poslancev s Češkega, ki so silno „ogorčeni“ vsled krivičnega vladnega postopanja proti njim, je nekaj dni stalo pravo delo v zbornici. Vsled obljub, katere je nemškimi poslancem dala vlada glede imenovanja sodnikov na Češkem, in ker je obljubila ustanoviti v Trutnovu posebno okr. sodišče, so umaknili svoje nujne predloge.

Slovanska banka — zagotovljena. Pretekli teden se je vršilo pod predsedstvom drž. poslanca Ivana Hribarja v prostorih Živnostenske banke na Dunaju posvetovanje zastopnikov jugoslovanskih bank, v kateri se je zgotovilo poročilo o vprašanju ustanovitve slovanske banke. Sporazumeli so se popolnoma v nazorih in namelih, in vsi delegatje so zagovarjali udeležbo na subskripciji akcijskega kapitala za ustanavljanje slovanske banke, ki je sedaj zagotovljena. Od slovenskih zavodov sta bili zastopani Ljubljanska kreditna banka in Jadranska banka v Trstu. Pri vsestranskem zanimanju interesiranih slovanskih krogov je popolnoma opravičeno upanje, da se slovanska banka ustanovi v najkrajšem času. Ako se ta načrt izpolni, je bilo potovanje slovanskih poslancev v Petrograd velikega pomena za Slovanstvo, ter so si oni trije poslanci pridobili nevenljivih zaslug za skupni slovanski gospodarski razvoj.

Za melioracije. Vlada je predložila državnemu zboru proračun za razdelitev prispevkov iz melioracijskega zaklada. Izmed planinskih dežel odpade največji znesek na Štajersko, ki dobi nad 356.000 kron za regulacije rek in potokov, med temi 47.700 kron za regulacijo Pehnice. Koroška dobi za obzidavo hudournikov v Zilski in Lasaški dolini 80.000 kron, Kranjska dobi za vodovod v Kranju in okolici 62.866 kron, za osuševanje ljubljanskega barja kot drugi obrok 31.978 kron, a nadalje še brezobrestnega posojila v ta namen 4263 kron. Istra dobi za regulacije rek in potokov 141.000 kron in za osuševanje jezera 29.000 kron.

Magjarizacija Hrvatske. Iz Rume v Slavoniji poročajo: Za otvorenje premogokopov je namenila ogrska vlada 14 milijonov. Magjari delajo po premišljenem načrtu. Pri premogokopih so že sedaj nameščeni zgolj Magjari, ki ne znajo niti besede hrvatski. V Irizu grade sedaj magjarsko šolo, istotako v Šatrinah, v Maradiku obstoji že od prej, a v Vrdniku pride na vrsto; tako bo imel iriški okraj štiri magjarske šole, z učitelji, propagatorji magjarstva.

Nemci in Slovani. „Položaj Nemcev v Poljskem kraljestvu“ je naslov brošuri, ki je izšla nedavno. V njej razjasnuje avtor naraščanje nemških kolonistov v raznih delih Poljske. Nemške naselbine so se začele po ukazu nemškega cesarja Friderika Avgusta, ko so bežali Saksonci preko meje, da bi bili prosti vseh davkov. Ti priseljeni Nemci so si ustanovili v kratkem času kolonije v Lodzu, Zgeržu, Konantinovu in Varkovu. Po poljski ustaji l. 1863. so se začeli Nemci še bolj naseljevati, no sedaj sistematski, tako da se je ta doseljeni živelj čutil dosti

govale čez vrste in dajale vrčke piva. — Ravno pred začetkom igre je stopilo k blagajni več odličnih tržanov. Dame so se svetile v svili in nakitu. Za hip so se igralcem razjasnili obrazi, in upanje jim je vstalo v duši, da vsaj v gmotnem oziru ne bodo razočarani. Da, da, saj se niso tako motili, saj pravi rodoljubi šele pridejo, seveda, kot navadno odlična gospoda, prepozno. Zjasnili so se jim obrazi, a le za hip; videč te odvažne obraze, to malo zanimanje za igro, ta lahen ironičen usmev, ki se jim je zibal na ustnih, ako je preprosto občinstvo pri kakem dovtipu živahno ploskalo, jim je prejšnja trpkost legla v dušo, kajti izpredvideli so, da ti niso prišli zaradi igre, temveč zaradi toaleta in nakita. Enako bi bili šli k predstavi navadnih glumačev in enako bi se vedli; tudi tam bi bili imeli priložnost, pokazati se.

Prisiljeno so igrali; le težko se jim je posrečilo, ostati hladnokrvni napram tolikim neuspehom.

Po končani predstavi so se vsedli trški rodoljubi k dolgi mizi, seveda strogo po vrednosti. Zgoraj so se bleščali nakiti in zibali vedno isti nasmehi; na nasprotnem koncu mize je se-

močnega, da se spusti v borbo s Poljaki. — Danes živi na Poljskem nad 400.000 Nemcev. V nekaterih okrajih tvorijo četrtino, po nekod še več, vsega prebivalstva. Ako pa pogledamo zemljepisno naseljevanje Nemcev, vidimo, da se najbolj, ali celo izključno naseljujejo okoli strateških točk in okoli trdnjav. Okoli Ljubna, ki ima posadko 4000 mož, je naseljenih 37000 Nemcev. Okoli trdnjave v Kovnu živi okrog 15000 nemških naseljencev. General Kaulbars je našel pri nekem nemškem kmetu cel razložljivi most, kakor se upotrebljujejo v nemški vojski. V Lodzu obstoji nemško društvo streleev, ki je urejeno po vzoru nemškega „Kriegsvereina“ na Pruskem, in je po vojaški izučeno in izvežbano, zopet kot na Pruskem. Lani je imelo to društvo pod pokroviteljstvom pruskega generala Spitzta slavnost v Cjehocinki, kjer je bil demonstrativni obhod in so peli izzivalno prusko himno. Vladni list „Novoje Vremja“ prinaša v svojem uvodniku vsebino te brošure in pravi: „Dosti je, da se prečitajo takšna izdanja, da se v pravi luči vidi nevarno naraščanje pangermanstva, ki dela po vzoru one nemške himne „bis zur Wolga“. —

V Srbiji je naposled prišlo do sprave med starimi in mladimi radikali, in izvoljeno je novo ministrstvo. Opozicija mladih je pristala na vse ono, kar je povdarjala, da je vzrok krizi. Pustila bo, da se reši proračun, in se sklene trgovska pogodba z Avstro-Ogrsko. Vladajoča stranka starih radikaleev pa je obljubila mladim, da se jeseni izvoli novo ministrstvo, v katerem bodo sedeli mladoradikali. Ta kabinet bo sklical skupščino, in ako bode nesposobna za delo, bo razpisal nove volitve. V tem zasedanju, torej ves čas ministrovanja Velimirovića, mladoradikali ne bodo delali nikakih sitnosti vladi.

Angleški načrti. Anglija vedno misli samo na to, kako bi Nemčijo popolnoma osamila, in bi v Evropi zavladała nova trozveza Anglija-Francija-Rusija, ki se zavzema za avstrijske interese. Sedaj gre angleška politika za tem, da pripelje v svoj krog habsburško monarhijo, in zato pojde kralj Edvard v Išč, da pridobi zase cesarja Franca Jožefa. — Ta načrt hoče popolnoma predrugečiti lice politične konstelacije v Evropi. Trozveza Avstrija-Italija-Nemčija se bliža, kot vse kaže, koncu, a mestu nje se kažejo obrisi nove zveze štirih držav: Anglija-Francija-Rusija in Avstrija. Na ta način pride Avstrija v kolo najmočnejših evropskih držav. Dozdaj je morala Avstrija vedno s strahom pomisliti na čas, ko razpade trozveza, ker bi bila tedaj osamljena, a zdaj se jej sama nudi prilika, da se že naprej reši te nevarnosti. — Da bi se imeli mi, Jugoslovani, od nove zveze nadejati mnogo boljšega kakor od trozveze, je gotovo. Razen tega bi nova zveza rešila tudi macedonsko vprašanje in sploh balkansko.

Pruski deželni zbor ima sedaj sedem socijalnih demokratov, ker je bil pri ožjih volitvah izbran še eden. Tako je prvipot prišla socijalno demokratska stranka v to trdnjavo

delo nekaj preprostejših dam, ki so se pogovarjale o predstavi. Bile so menda edine hvaležne poslušalke od navzoče gospode. — Nasproti dolgi mizi v kotu je stala majhna, okrogla miza.

Bila je namenjena igralcem. Smeli so gledati, kako se zabavajo rodoljubi. Naročili so si skromno večerjo. Vedno neznosnejše jim je postajalo tu, čutili so se osramočene, ponižane. Rodoljubi pa so sedeli pri dolgi mizi, z izrazom vidnega zadovoljstva na vsakdanjih obrazih; sedeli in ozirali so se kot ljudje, ki so storili velezasluzno delo. Saj so v obilni meri izpolnili narodno dolžnost; kupili so sedeže in se udeležili predstave.

Vstajali so igralci drug za drugim in izginjali v sobo onstran hodnika, namenjeno za preprosto ljudstvo, za rokodelce in voznike. Tu so strmeli topi pred se in se skušali pomiriti s pijačo. Bolj kot gmotni neuspeh jih je skelelo ponižanje, ki so je doživeli.

Vračajo se, prečuti, izmučeni; bledeli so jim obrazi, krog oči pa so jim legle temne sence.

Edini uspeh tega gostovanja je bil, da so bili za razočaranje bogatejši. — č —

reakcije in junkerstva v Nemčiji. No, vendar je navzočih v deželnem zboru sedaj le šest, ker sedmi zastopnik, dr. K. Liebknecht, sedi v trdnjavi Glatz, kjer je zaprt radi „veleizdaje“. Govoril je zoper militarizem. Glavni boji čakajo zdaj prusko socijal. demokracijo. Boj za splošno volilno pravico za deželne zборе.

Iz Rusije. Duma je v soboto vzprejela proračun z dve in pol milijardami. Letošnji primanjkljaj ni vstanu vzeti kredit Ruski. — Isti dan je bil ministrski predsednik Stolypin vzprejet od cesarja v posebni avdijenci. Minister je razložil carju stanje v Rusiji. Rekel je, da se je položaj znatno zboljšal, in da se nadeja, da pride skoraj do popolnega miru in reda v državi. Zato je prišel čas, da car izpolni svoje obljube o novih svoboščinah. Car Nikolaj je pristal na to. Tudi Židje postanejo menda enakopravni z drugimi državljani.

Štajersko.

Od meje.

Kdor le količkaj zasleduje naše časopisje, lahko ve, da je nujno potrebno obmejnim Slovincem pomoči. Govorilo in pisalo se je mnogo, a žal, storilo malo. Ostalo je dejstvo, da gre slovenstvo bolj navzdol kakor navzgor. Resnica je sicer, da nekaj posameznikov dela za pravi narodni napredek, ko vse drugo dremlje. Oglašajo se tuintam odmevi, ali iz strahu pred drznimi nasprotniki izginjajo v tujem ozračju. V slovenski svet se zaganjajo nemški valovi, nemška povodenj.

Pri nas manjka navdušenja in ognja, ki bo vnemal srca; samo tarnanje in jadikovanje ne pomaga nič, treba je delati, treba poguma, treba je tudi gmotnih žrtev.

Naši nasprotniki se poslužujejo vseh sredstev, da privežejo k sebi slovensko ljudstvo. Veliko spremembe v mišljenju je tudi pri nas treba. Ali smo prišli že tako daleč, da nam je strankarska strast več kakor pa zatirani slovenski narod?! Ali smo prišli res že tako daleč, da menimo, da ni nobenega sredstva več, s katerim bi se dalo zboljšati za Slovence narodne razmere?

To je pač mogoče. Dajmo ljudem dovolj narodnega berila, in kmalu se bodo pokazali uspehi. Ljudstvu je treba odpreti oči, navdušiti in pridobiti za napredek. Učimo se od Nemcev! Delajmo z isto silo in vztrajnostjo, ali še krepkeje, ker to je potrebno za naš obstoj. Razširjajmo narodno časopisje, pa ne takega, ki se samo hvali, drugače pa mu ni nič za narod.

Slovenci ob mejah imamo mnogo hujše boje kakor v sredini. Ob narodno izpostavljenih krajih je brez sloge ravno tako kakor na vojski. Mnoge bridke izkušnje nam morajo odpreti oči in nas spametovati, ker le nazadujemo.

Č. Fr.

Ne paradirati, ampak delati! Tako je zaklical nedavno v „Našem listu“ nek dopisnik. Povedal je zelo dober nasvet, da treba z dobrimi knjigami in časniki takorekoč zajeziti jezikovno mejo pred nemško povodnjo in s prosveto ščititi našo narodnost. Takoj so se oglasili rodoljubi, ki žele v dopisnikovem smislu koristiti dobri stvari, in zato treba sedaj uresničiti izrečeno misel. Imenovani g. dopisnik naj izvoli svoj načrt natančneje razložiti in povedati naslov, kam naj se pošiljajo listi in knjige. Menimo, da je tu zopet v prvi vrsti častna domovinska dolžnost našega dijaštva, da začeto akcijo s potovalnimi knjižnicami nadaljuje in postavi na širjo podlago: Da združi s knjižnicami čitalnice in s čitalnicami predavanja Prosvete!

Iz Gor. Štajerskega piše rodoljub: „Dne 14. junija je imela „Südmarka“ svoj zbor v Maria Buch pri Judenburgu. Govoril je potovalni učitelj Hojer. Žalosten sem postal, ko sem slišal, kaj je govoril čez slovanske narode. Rekel je, da je poslal v Št. Ilj v Slov. Goricah tri protestantske družine, katere niso imele več otrok kakor 28. Tudi pridiga mora biti v šentiljski cerkvi nemška, in slovenska se mora odpraviti, ker baje ljudstvo tam razume že zgolj nemški! Na zboru je bilo navzočih 15 Slovencev, Süd-

markovcev ni bilo niti 24, in še med temi največ žensk. V kratkem se je prepričal, kakšne ljudi ima pred seboj; zakaj tudi mi smo imeli govornika, ki je učitelja Hojerja dobro ošpičil. — Govoril je tudi še nek učitelj in rekel, kakor uče Madjari Slovane po šolah ogrski, tako moramo tudi mi, Nemci, razširiti in upeljati po vseh slovenskih šolah nemški jezik. — Pač zanimivo poročilo Slovenca na Gor. Štajerskem. Kaj bomo pa storili za te brate, da jih ne izgubimo?

Napisi po železniških postajah na Slovenskem. Postaje Južne železnice Sežana, Devin in Nabrežina dobe poleg nemškega tudi slovenski napis, s tem je Južna železnica priznala v jezikovno mešanih deželah upravičenost slovenskih napisov. Vsi napisi na Južni železnici, ki gre skozi slovensko Štajersko, so samo nemški, zato bi bil zdaj pač čas, da slovenske občine v prvi vrsti zahtevajo pri ravnateljstvu dvojezičnih napisov. Ker pa je po Štajerskem večina občin, v katerih so postaje, v nemčurskih rokah, zato naj se štajerski slovenski poslanci zavzamejo za to stvar, ki je sedaj naravnost sramotna za našo zemljo, ker taji njen slovenski značaj. Ako se pelje tujec od Spielfelda pa doli do kranjske meje, mora misliti, da se vozi po nemških tleh, ker o slovenskem jeziku ni na postajah ne duha, ne sluha.

Slovensko kmetijsko šolo v Št. Jurju ob južni železnici so začeli zidati. Govori se, da se začne pouk že jeseni drugega leta.

Za „Sokolski dom“ v Celju je darovala „Češka sokolska zveza“ 1000 kron, kar je vsekakor velikodušen čin slovanske vzajemnosti. Zidati so začeli minoli mesec, in bo stavba do zime popolnoma dograjena.

Izvoz sadja na Štajerskem. V desetletju 1896—1905 se je prodalo s Štajerskega v druge dežele samo svežega sadja 2,617.901 stotov za skupni znesek 31,414.820 kron. Na posamezne spodnještajerske kraje se ta vsota razdeli približno tako-le: Pomurje (radgonski, šentlartski in ljutomerski okraj) je izvozilo približno 248.000 stotov za 3,276.000 kron (met. stot račun povprečno 12 kron.) Podravje (mariborsko, ptujsko in konjiško okraj, glavarstvo) približno 594.000 stotov za 7,128.000 kron. Savinjska dolina 103.000 stotov za 1,236.000 kron in Posavje za 912.000 kron. Skupno je torej slov. Sp. Štajer izvozil 1,021.000 stotov za 22,252.000 kron, torej pridelal skoraj polovico vsega štajerskega sadnega pridelka.

Primorsko.

Prihodnji istrski deželni zbor.

Pismo iz Istre.

Z novim volilnim redom za istrski deželni zbor je odredeno, da bo sestojal iz 44 članov; od njih naj jih imajo Italijani 25, a Slovenci in Hrvatje 19. Prej je bilo v istrskem deželnem zboru 30 poslancev: 21 Italijanov, a 9 Hrvatov. — Ker pa je še troje virilnih zborničnih članov, bo štel novi istrski deželni zbor 47 članov.

Italijanom je novi volilni red odvzel možnost, da bi sklepali o onih vprašanjih, za katere je potrebna dvetretjinska večina. Razen tega nudi nov volilni red Hrvatom in Slovencem priliko, da njihovi poslanci morejo v zboru prepričati vsako razpravo, ki bi šla za tem, da škoduje slovanski stvari v Istri.

Novi volilni red odpira Hrvatom in Slovencem vrata v deželni odbor. Dasi pa še nikakor ni pravičen, je prinesel vendar nekaj ugodnosti istrskim Slovanom. Razen tega pa še ni gotovo, kateremu obeh narodov v Istri, Slovanom ali Italijanom, nudi zaželjeno večino v deželnem zboru; zakaj par volilnih okrajev je silno negotovih, in dasi so prišteti italijanskemu posestnemu stanju, je v njih večina prebivalstva hrvatska, oz. slovenska.

Najprej je to kmetijski okraj, ki obsega prostor od miljske občine skozi piranski, koperski, buljski, poreški, rovinjski in puljski okraj, in otok Mali Lošinj (Nerezine, Osor in Čunski). V tem okraju živi nadpolovična večina slovenskega in hrvatskega ljudstva, ki gotovo ne bi glasovalo za italijanske kandidate, če bi se za-

vedalo svojega rodu. Ali to ljudstvo se ne zaveda, njegovo delo, njegovo mišljenje ni slovansko, dasi je kri tvoje krvi. Narod je zadolžen do vratu italijanskim oderuhom in zato mora slepo slušati Italijana, ki mu dan in noč guli kožo in je celo pripravljen ubiti lastnega brata, da brani italijansko premoč nad slovenskim in hrvatskim ljudstvom.

Ta volilni okraj torej, v katerem je nadpolovična večina Slovencev in Hrvatov, je prišteti Italijanom, ker je tako hotela vlada, a jasno je, da ni za vedno za nas izgubljen. Ta okraj voli tri poslance.

Od izida volitev v tem volilnem okraju in od izida v mestnem okraju Čres, Krk, Plemen in Labin, ki voli enega poslanca, je odvisno, bodo li imeli Italijani v prihodnjem istrskem deželnem zboru večino ali ne.

Ta dva okraja volita torej štiri poslance. Ako bodo ves čas istrski rodoljubi možato delali, zlasti v prej omenjenem kmečkem okraju, potem je nada, da bi te tri mandate mogli osvojiti Hrvatje.

V mestnem okraju Čres imajo Hrvatje že zdaj upanje, da bodo zmagali Italijane. V Čresu sta namreč dve tretjini hrvatski, a labinska okolica je čisto hrvatska, in ako bo tu le nekoliko požrtvovalnosti, vzamejo ta okraj Italijanom za šalo.

Prej omenjeni kmetijski okraj, četudi je tam večina slovanska, je vendar za nas trda kost.

Kot poročajo iz Trsta in Pulja, nameravajo istrski rodoljubi v tem okraju razviti vso delavnost, dasi ne upajo, da bi zmagali že sedaj. Vsa njihova borba pojde za tem, da zbude narod k zavednosti.

Da dobimo Slovani v Istri le štiri mandate, kaj bi to pomenilo?

Slovenci in Hrvatje bi dobili večino v istrskem deželnem zboru, seveda, ako bi se oni trije virilisti — škofje kot doslej ne vtikali v politični boj.

Naša večina bi sicer ne bila velika, ali bi zadostovala, da Italijane prisili, da se podvržejo zakonu, po katerem bi takoj vse ljudske šole hrvatske „Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro“ vzela dežela v oskrbo. Ta večina bi zadostovala, da izvoli zbornica hrvatskega predsednika, da se izvolijo v deželni odbor trije Slovani, a dva Italijana.

Ta slovanska zbornična večina bi zadostovala, da pokaže svetu, da je Istra slovanska dežela. Zadostovala bi, da zlomi dosedanje gospodstvo italijanske manjšine nad slovansko večino v Istri. Zadostovala bi, da Italijane prisili, da v vseh občinah Istre priznajo hrvatski ali slovenski jezik, da se v vseh istrskih občinah odpro ali nove slovanske šole, ali da se v že obstoječe vpelje hrvatski oz. slovenski kot učni jezik. Ta slovanska večina bi zadostovala, da deželni zbor sklene zakon, s katerim bi se kakorkoli dobil denar, da zadolžene naše kmete osvobodimo italijanskega suženjstva.

O izidu volitev v teh dveh volilnih okrajih je odvisna prihodnost slovenskega in hrvatskega naroda v Istri. Ali treba bo levje borbe, da zmagajo slovanski ideali, slovanska pravica nad laško korupejjo, ki je že začela strupiti narod.

Nemštvo v Istri. Nemci v Lovrani hočejo s pomočjo opatijskih Nemcev ustanoviti v Lovrani nemško ljudsko šolo, ki jo prevzame seveda vlada v svojo oskrbo. Nemških otrok v Lovrani utegne biti zelo malo, in svrha tej šoli ne bo druga, nego da bo odtujevala hrvatske otroke. Za ilustracijo lovranskih razmer omenimo, da so lovranski italijanaši povodom občinskih volitev volili z Nemci, da so skupno premagali Hrvatje. — Vkljub temu prodiranju germanizma v Istro pa — kot se zdi — tamošnji narodnjaki ne vidijo grozeče nevarnosti. „Omnibus“, glasilo patentiranih narodnjakov v Pulju, objavlja italijanske uvodne članke, zadaj pa oklic za vpisovanje otrok v šulferajnsko šolo. Poljudno znanstvena predavanja hrvatsko-slov. delavskega izobraževalnega društva v Pulju pa ne najdejo milosti v listu teh narodnjakov, ker so člani društva socijalni demokratje. Ali so to resni politiki?

V Gorici je kupilo društvo „Slovensko sirotišče“ za 69000 kron hišo z obširnimi zemljiščem. Poleg palače in gospodarskega poslopja obsega zemljišče osem njiv in 553 kvadratnih sežnjev.

Gregorčičev dom. Odbor društva „Šolski dom“ v Gorici je sklenil, v namen, da se preskrbe nujno potrebni prostori za slovensko šolstvo v Gorici, da se podere stara društvena hiša in se sezida na njenem mestu novo šolsko poslopje „Gregorčičev dom“. Stroški so proračunani na 75.000 kron, društvo zbira radodarne doneske v ta namen.

Potreba šol „Lege Nazionale“. Legina šola v Neklem pri Gorici je pri koncu. Pred kratkim je to šolo obiskovalo še kakih 18 otrok, sedaj se je pa še to malo število skrčilo na tretjino. Poučuje se niti vsak dan, in takrat se zbere kakih 6 do 8 otrok. En dan n. pr. pridejo otroci, a učitelja ni, drugi dan pa se zgodi narobe. Edini Slovenec, ki je še pošiljal svoji dve deklici v to šolo, jih pošilja sedaj v slovensko šolo v Fojano.

Kranjsko.

Nemške naselbine na Gorenjskem. Po otvoritvi nove alpske železnice se je nemštvo na Gorenjskem tako okrepilo, da nam je postalo skrajno nevarno. Že prej so imeli Nemci trdne postojanke, ki so si jih znali tekom let gospodarsko utrditi. Vzdrževali so zaklade, ki so ležali nedotaknjeni v naši zemlji, ker jih slovenski domačin ni znal izrabiti. — Najzadnejša občina gornje savske doline Fužine (Bela peč) je za nas že izgubljena. Občina Fužine obstoji iz vasi Ahlete, Zagrad, Koprivnik in trga Fužine ter je štelo l. 1900 prebivalstvo 714 duš, med temi le 55 Slovencev, dasi jih je bilo deset let prej še 96. Torej celo v edini slovenski deželi, Kranjski, se slovenski življenjski umika nemškemu. Vzrok našemu nazadovanju je gotovo nemška dvorazrednica v Fužinah, ki ima strogo nemškonacionalno učiteljstvo. Slovenski otroci so tu izpostavljeni ponemčevanju, ki tudi uspešno napreduje. Nemci v Fužinah imajo podružnico „Südmarke“ in „Schulvereina“, „Turnverein“ in dr. Glavna zaslonba pa jim je nemška tvornica, ki je tudi največ pripomogla k ponemčenju te občine. — Na Jesenicah je bilo l. 1900 po ljudskem štetju 3604 prebivalcev, med temi 239 Nemcev. Z otvoritvijo nove železnice so postale Jesenice važno križišče in štejejo sedaj nad 5000 duš. Število Nemcev se je izdatno povečalo. Že prej močna nemška postojanka, katere glavna opora je tvornica kranjske industrijske družbe na Savi, se je od tedaj zelo okrepila, zlasti ker železniški minister Derschatta nastavlja na jeseniškem kolodvoru najbolj zagrizene nemško nacionalne uradnike. Kranjski deželni šolski svet pa nastavlja na tej šoli tako učiteljsko osebje, ki je z malimi izjemami v narodnem oziru popolnoma nezanesljivo, in tako pospešuje nemške težnje. Tam hira slovenska štirirazrednica, nemška štirirazrednica pa že bujno cvete, ker slovenski stariši, omamljeni od obljub nemške tovarne, skrbe za to, da polovico nemških otrok tvori slovenska deca. S pomočjo kranjske hranilnice in kranjske obrtne družbe na Savi se je zgradilo na Savi poleg Jesenic ponosno šolsko poslopje z veliko telovadnico in otroškimi vrteci. V njem je nemška štirirazrednica. Ako padejo Jesenice v nemške roke, je odrezana cela gornja savska dolina od ostalega slovenskega ozemlja in izpostavljena nemškemu navalu od dveh strani. — Občina Tržič je v nemških rokah. Tam je bilo leta 1900 med 2620 prebivalci 569 Nemcev, ki so v dvajsetih letih napredovali za 469 duš. Dasi so Nemci le petina tržiškega prebivalstva, vendar so gospodarji občinskega sveta. Slovenci imajo le 3. razred v občinskem zastopu. Šola je utrakvistična štirirazrednica, obiskuje jo 445 slovenskih in le 42 nemških otrok. Naš deželni šolski svet, ki ima slovensko večino, pa nastavlja na tej šoli le nemško in nemčursko učiteljsko osebje. Vsled takih razmer ni čuda, da se nemška postojanka v Tržiču krepi. Jeseni pa odpre „Schulverein“ tam svojo šolo, kar ponemčevanje še pospeši.

Slovenci pri državni železnici. V sedanjih proračunskih razpravi so se pritožili slov. poslanci potom interpelacije vsled očitne dosledne in za naš narod nevarne tendence železniškega ministra, ki skuša z železnico germanizirati ne samo uradništvo temveč tudi prebivalstvo onih krajev, kjer teče državna železnica. — Proge, ki spadajo pod delokrog tržaškega ravnateljstva, merijo 982 kilometrov daljine. Največji del, namreč nad 600 km, jih teče po slovenski zemlji, drugi po italijanski, a po nemški niti pet. A kakšno je razmerje uradništva! Pri raznih odsekih na ravnateljstvu je 196 uradnikov. Od teh je le 21 Slovencev in 116 Nemcev poleg drugih narodnosti! Vsa mesta načelnikov in podnačelnikov raznih odsekov so v nemških rokah. Na železniških progah služi 266 uradnikov; od njih je le 92 Slovencev in 116 Nemcev. Istotako krivično je razmerje poduradnikov. To dokazuje dovolj jasno, kako krivično in pristransko postopa železniška uprava z našim narodom.

Slovenci na slovanskem kongresu v Pragi. — V nedeljo, dne 12. t. m. prično predposvetovanja slovanskih delegatov za slovanski kongres. — Slovenski narod odpošlje štiri delegate, namreč Iv. Hribarja in Andr. Gabrščka za napredne Slovence, dva pa sta prepuščena klerikalcem, o katerih pa ni znano, ali se udeležijo sploh kongresa. — Posl. Hribar bo poročal na kongresu o slovanski banki. Nemci se že boje tega zavoda, za katerega je določenih 100 milijonov frankov delniškega kapitala. Prvih 50 milijonov je že podpisanih, druga polovica pa je zagotovljena. Centrali bosta dve: V Petrogradu in na Dunaju, podružnice pa po vseh evropskih glavnih tržiščih. Glavni namen te banke bo, pridobivati cenen ptuj kapital za slovanske potrebe. — A. Gabršček pa bo poročal o organizaciji vseslovanskega knjigotrštva po vzorec lipskega.

Kranjska kmetijska družba je izvolila na svojem obnem zboru dne 9. jul. poslanca Franca Povšeta predsednikom in Ivana Kneza, veletržca, podpredsednikom. „Slovenec“ z izidom volitev ni zadovoljen in zmerja člane, ki so njemu neljubo glasovali, z „grobokopi kmetijske družbe“. Ali klerikalci so tisti grobokopi, ki hočejo na vsak način uničiti kranjsko kmetijsko družbo.

Z Dolenjskega. Nemara hoče na Kranjskem in v sloven. Štajerju suša postati stalna prikazen, ki bo nastopala v kratkih presledkih, in bodo slabe letine normalne kakor na Ruskem. Kapitalistično gospodarstvo je podrlo gozde in novi zasadi rastejo počasi. Gozdi so regulatorji obnebj, v njih raste mahovje, zbira vlago, zadržuje deževnico, da ne teče prehitro navzdol. V hostah je tedaj vlaga, vsled hlapenja pa je deževje normalno. Sedaj sekajo gozde brez usmiljenja, po vsem južnem svetu vozarijo naš les. Naš kmet jemlje v potrebi denar iz hoste. Zdaj dežuje redkokdaj. Vsled suše je dala prva košnja le polovico one mrve kakor lani. Krompir je zdaj še kakor lešnik, koruza in klaja za prešiče ne more naprej. Oves bo dal malo slame in malo drobnega zrnja, zimska žita so se še obnesla, ta bodo rešila kmeta najhujšega. Že lani je bilo težko za krmo, spomladi je veljal 5—6 kron stari cent. V hribih bodo do avgusta vse pokrmili, in kaj potem? Ob polovico živine pridemo na Kranjskem in spodnjem Štajerskem. Dozdaj se je Kranjska med vsemi cislitvanskimi deželami držala glede števila goveje živine na prvem mestu. Letos bodo tržili mesarji in konjederji. — Kot vse kaže, ne bo nič jesenske košnje. V Beli Krajini je že sedaj mrva po 14—16 kron za 100 kil, pa še dobiti je ni. Slabo obeta letina.

Vseučiliški tečaj za ljudsko učiteljstvo. Vsled truda in sklepa „Zveze učiteljskih društev na Moravskem“ bo letos v Kromerizu vseučiliški tečaj za ljudsko učiteljstvo, ki bo trajal od 20. julija do 6. avgusta. Na to opozarjamo slovensko učiteljstvo, zlasti one, ki pojdejo v Prago na slovanski učiteljski kongres.

Otvoritev železnice Kranj-Tržič. V nedeljo so otvorili železnico Kranj-Tržič, ki je odprla važnemu in lepemu delu Gorenjske vrata

v svet. K otvoritvi je prišlo dosti gostov, pripravljani odbor pa je bil silno netakten, ker ni povabil niti zastopnikov mesta Kranj k otvoritvi. Na drugih postajah so vlak navdušeno pozdravljali, in je bilo vse okrašeno s slovenskimi trobojnicami.

Vrhniška železnica je imela lani 56.419 kron dohodkov, to je skoro za 13 tisoč več kakor leto prej. Vkljub temu je imela še lani nad 17.000 kron izgube, ki jo je pa morala plačati država.

Dolenjska železnica je imela lani nad poldrugi milijon transportnih dohodkov, to je za 33 tisoč več kakor l. 1906. Dobička je bilo lani nad 571.000 kron, ki je pa šel večinoma za obresti. Izplačala se je dividenda 4 kron na delnico.

Ustanovni občni zbor gorenjskega akademičnega ferijalnega društva „Vesna“ se vrši dne 26. julija ob pol 10. uri dopoldne v Sokolski dvorani v Kranju. Vse one tt., ki so svoj pristop že prijavili, pozivljamo, da se obč. zbora zanesljivo udeležijo. Namen društva, pospeševati med ljudstvom narodno samozavest, moralni čut, izobrazbo in gmotno blagostanje, ter biti tekom počitnic duševno in zabavno središče gorenjskega visokošolskega dijaštva, je pač tolik, da bo privabil v gorenjsko metropolo, če ne vseh, pa vsaj večino gorenjskih akademikov. Delavcev potrebujemo, tako na narodnem, kakor na kulturnem polju, in v ferijalnem društvu se nudi akademiku največ prilike, delati v obeh smereh. Doba počitnic naj ne bo akademiku le doba počitka, temveč tudi doba resnega dela. Vzemimo si za vzgled visokošolsko dijaštvo drugih narodov, katero najdemo pri vseh prireditvah, bodisi v narodno obrambnem delu, bodisi v ljudsko izobraževalnem, v ospredju. Kar drugi lahko, moremo tudi mi! Na delo torej, dokler je čas! Vse one tt. abiturijente in akademike, ki svojega pristopa še niso javili, prosimo, da to nemudoma store na naslov t. č. tajnika priprav. odbora: abs. vet. Lovro Tepina, Stražišče pri Kranju. Za pripravljani odbor gorenjskega akad. fer. društva „Vesna“: Dr. J. Hacin, phil. R. Pavlič, vet. L. Tepina.

Take suše, kakor je letos, že ni bilo v naših krajih od l. 1834. Po vremenskem pravilu, ki so ga poznali že stari Rimljani, in ki se zelo rad uresniči, ostane mesec julij zopet suh. Ker je bil namreč četrti in peti dan po julijevem mlaju lep, zato ni upati ta mesec dosti dežja. Le ob luninih spremenih ga zna biti kaj.

Kamniška „Lira“. Minulo je že četrt stoletja, odkar je četica narodnih borilcev v starodavnem, zgodovinsko. slavnem Kamniku ustanovila I. slovensko pevsko društvo „Lira“ in minilo je že četrt stoletja, odkar se pod njeno društveno zastavo zbirajo slovenski pevci, da povzdignejo s prekrasno slovensko pesmijo naš mali narod slovenski. Vihrala je zastava „Lira“ že v tužni Korotanski, kršnem Krasu, ob obalih Jadranskega morja, v zeleni Štajerski, ter po vsem Kranjskem, in razlegala se je povsod iz grl navdušenih „Lirašev“ naša prelepa slovenska pesem. Dne 15. in 16. avgusta 1908 slavila bode „Lira“ dvojno 25-letnico — namreč — ustanovitve prvega slovenskega pevskega društva in razvitja društvene zastave. Pojdite, dragi bratje Slovenci iz tužnega Korotana, zelene Štajerske, ponosne Primorske, kršne Istre in od obal sinje naše Adrije, sobojevniki na prosvetnem polju, v rajsko mestece Kamnik!

Iz Kuželja se nam poroča 6. julija: Danes so se ogledali premogokopovi prostosledi učitelja Ivanetiča na kranjsko-hrvaški meji v Kočevskem okraju, na onem mestu, kjer je bilo do sedaj glavno delo. Navzoči so še bili: Trgovci Ivanetič iz Celovca, Pleterski iz Ljubljane, Skutecki iz Linza. Pregled je izvršil rudarski inženir iz Celja. Zraven sta tudi bila rudar Piškur in kovač Škvarc, ki je že pred 15 leti tu našel sledove od premoga. Ko dobim izvješče rudarskega inženirja, bom več poročal. Premog bode baje jako fin.

Gesla, po katerih se ravnaj vsak zaveden Slovenec in Slovenka, prinaša „Slovenski Branik“, list, ki nas seznanja, v kaki nevarnosti je naša

narodna posest. Ta gesla so: Rojaki, čvrsto na delo, da ohranimo potomcem slovensko narodnost! — Slovenci, podpirajmo Družbo sv. Cirila in Metoda! — Kupujmo narodno blago, zlasti družbine vžigalice! — Govorimo čisto slovenski, proč s tujkami! — Bodimo edini, kadar gre za to, da se otme naš narod in naša zemlja! —

Prosveta.

Sedemdesetletnica Vatroslava Jagića. Slavist V. Jagić se je po dovršenem 70. letu svoje starosti oprostil z vseučiliščem in stopil v pokoj. Od l. 1861 pa vse do danes je enako delaven in produktiven in vedno kaže v svojem delovanju nova pota za znanstveno raziskovanje. V slavistiki mu danes ni enakega, dasi je vzgojil mnogo učenjakov. Jagić je hrvatske gore list, ki še vedno zeleni njim in vsemu kulturnemu svetu. Po svojem zanimanju je filolog, učenec Miklošičev. S književnim delom je začel v Zagrebu kot srednješolski profesor in je že tedaj od l. 1861 do 1870 prišel toliko na glas, da so ga poznali v vsem slovanskem svetu. Vsled preganjanja tedanjega bana L. Raucha je šel v Odeso, a odtod v Berlin, da kot profesor slovanske filologije na tamošnjem vseučilišču predava Nemcem o onem svetu, ki jim je najneugodnejši. Po Miklošičevem umirovljenju je prišel na Dunaj, kjer je predaval 22 let kot eden najboljših profesorjev. Težko bi bilo naštetiti vsa njegova dela. Na Dunaju je uredil slovanski seminar, inštitucijo, ki nima primere na vseh vseučiliščih. Izdajal je „Archiv für slavische Philologie“, izdanja dunajske, petrogradske, srbske in hrvatske akademije nosijo dela Jagićeva. Razen tega je priredil izdanja raznih starih spomenikov i. t. d. Njegova miselvoditeljica je: Delo za Slované, Bratstvo Hrvatov in Srbov, skupno delo v vsem mu je med slovanskimi zahtevami največja potreba. Naj mu bo dopuščeno doživeti tudi plodove svojega truda za medsebojno spoznavanje Slovanov!

Raznoterosti.

Bele sužnje. Ogrska je dežela, v kateri najbolj cvete trgovina z dekleti. To je v drugih deželah težko kaznjivo, a na Ogrskem to ni tako hudo, pogosto se sploh ne kaznuje, ker se s tem poslom bavijo celo sami ministri! Tako so dokazali bivšemu ministru Polonyju, da je bil pravi kupler, mešetar z dekleti. — Iz Budimpešte izgine vsako leto do 12 tisoč deklet, ki jih odpeljejo v razne „zavode“. A kje so madjarske devotke od drugod! Javne hiše v južni Ameriki in po balkanskih državah so polne Magjark. Kuplerji služijo s tem blagom masten denar. Tako je lani dokazalo sodišče na Dunaju neki Riehl, ki se je bavila s tem poslom, da je imela na leto 300 tisoč kron dohodkov. Na Ogrskem najdete takšnih pijavk na vsak korak, ki prodajajo ljudsko meso. To je strašno, a še strašnejše je, ako so takšni trgovci z ženskim mesom zaeno voditelji naroda, kakor je to na Ogrskem, kjer zasedajo takšni kuplerji celo ministrske sedeže. To je največja obsodba današnjega družabnega reda: kuplerji in narodni rešitelji!

Letina na Ogrskem je letos izpadla v kljub vročini, ki je izzorila pred časom in skoro zaeno vsa žita, bolje od lani. Minister poljedelstva objavlja tale rezultat:

	lani	letos
Pšenica	32:80 milijonov meterskih stotov	36:40
Rž	10:69	11:64
Ječmen	13:73	11:88
Oves	11:54	9:94

Pšenice se je torej letos pridelalo več od lani za 4 milijone meterskih centov.

Resnice in pravice. Ljudje so rojeni za svobodo, a ne za suženjstvo. — Vsi ljudje so pred zakonom enaki. — Zakonu se klanjamo, ako pa ni pravičen, skušamo, da ga spremenimo. — Ljudi spoštujemo po poštenju, delu in znanju, a ne po bogastvu. — Duhovnik zapoveduje v cerkvi, zunaj cerkve nima nič zapovedovati. — Ne pustimo, da bi tuj jezik gospodoval na naši zemlji. — Zemlja

mora biti onega, ki dela. — Edino ljudstvo je največja moč; needinega vsak gazi in prezira. — Nauk je človeku potreben kot kruh. — Prosveta vodi k svobodi.

Kako je delavcem v Ameriki?

(Iz pisma prijateljevega).

V Ameriki je sedaj slabo; tako je slabo, kakor še ni bilo nikdar. Trgovina propada, a rudnike zapirajo, delavci in uradniki morajo delati za samo hrano. Plače so se znižale silno. Tu, kjer sem sedaj, t. j. v Boliviji, delata samo dve ali tri jame, vse druge so zaprte. Grade le železnico iz La Par v Oruro; delajo jo Indijanci, domačini, ki jih love vojaki in silijo k delu, ker je zaslužek tako majhen, da niti Indijanci nočejo delati.

Nedavno je prišlo sem nekaj Hrvatov in Italijanov. Vprašanje je sedaj, kaj bodo počeli ti ljudje, ker jih je brez njih dovolj, ki se samo sprehajajo. Vsak dan jih velja hrana najmanj šest kron; kar so prinesli s seboj, porabijo hitro, a potem so na suhem.

Tukajšnji Indijanci so še precej inteligentni ter izvršujejo raznovrstna rokodelstva, za slepo ceno. Jedo malo, le žvečijo neko drevesno skorjo, iz katere delajo kokain. Ta sok jim tolaži lakoto. Delajo do 12 in tudi več ur na dan; zato je tujcev tukaj le malo, a še tem gre slabo. Onim prvim je šlo pač dobro, ki so našli rudo v teh krajih, jo prodali, ali pa odprli rudokope. Nekateri so obogateli s trgovino, največ Nemci, ker imajo ti svoje banke, ki jih podpirajo.

Mislím, da se bo v Ameriki obrnilo na bolje, predno mine leto dni. Ali sedaj narod ne sme kar na slepo bežati od doma.

Indijanci imajo tudi svoje pesmi; turobne so, in pojo jih s spremljevanjem svireli, ter se zdi, kot bi jokali. Izdelujejo žlice, glavnike, pohištvo; obleka jim je zelo umetniški izvezena z zlatimi, srebrnimi in zelenimi vrveami. Svilo dobivajo iz nekega stebila, a ta svila je strogo prepovedana, da ne dela konkurence pravi svili, a drugače jo je težko ločiti. Nekateri Indijanci so zelo bogati, vso kuhinjsko posodo imajo srebrno. Sploh je srebro tu po ceni: tonelata srebra velja 25 šterlingov. Baker in bron sta pa takorekoč zastoj. Bolivija je polna rude, a premoga nima. Severni Amerikanci so nedavno podkupili predsednika Bolivije in sklenili pogodbo, da nihče razen njih ne sme graditi železnice. Tako so kupili Bolivijo. Kaj pomaga sedaj, ako kdo najde rudo, ako pa ni železnice! Premoga ni, železnice ne smejo graditi; kaj pomaga vse prirodno bogastvo! Denar je ves v rokah Angležev in severnih Amerikancev, tudi rudniki,

a zdaj nič ne delajo, samo drže, kar imajo. To pa zato, da ne konkurirajo rudam iz Sev. Amerike. Vsled te prodaje Bolivije bodo vrgli sedanjega predsednika. Začeli so se nemiri, in kri teče.

Ne mine dan, da bi veliki dnevniki ne javili po enega ali več slučajev samoumora, zlasti v večjih mestih.

Najbolj se moré delavci, moré se, ker nimajo dela in zaslužka. Jemljejo si življenje na razne načine: Z vrvjo, revolverjem, otrovnim plinom, mečejo se pod drveče železnice ali skačejo v vodo, željni smrti. Strašno število samomorov jasno govori o jadih današnjega časa. To dokazuje, da je kriza v Ameriki že popolna, in še mnogo nesrečnežev bo poiskalo zavetja v naročju nasilne smrti.

A ta dežela je vendar tako bogata! Vsako leto izvozi za pol milijarde dolarjev; ali bogastvo je v rokah onih, ki ga niso zaslužili,

oni pa, ki so delali zanj, morajo stradati in umirati lakote.

Da, za stotisoče delavcev je postalo življenje nemogoče. Trgovce, mesar, pek bi rad prodal blago in hrano; a plačati jo je treba. Več ne morejo dajati na vero, tudi nje objema propast. Plačati, plačati! Ali odkod, ako pa ni! Kar je delavec imel, je zajedel. Prištednje je zmanjkalo v nešteti delavskih rodbinah. A zmanjkalo je zato, ker delavci ne morejo prodati svoje robe, svoje delavske moči. A prodati je ne morejo zato, ker kapitalisti tako hočejo. Njim je kriza prav prišla. V letih se jim je nabralo toliko blaga, da nimajo kam z njim, in zdaj morajo delavci stradati kot psi. A potem — tako mislijo delavske pijavke — bodo delavci pokorni in bodo radi delali za skorjico kruha, a njihov dobiček bode še večji.

A bliža se čas, ko bodo proizvodi dela in bogastvo last vsega naroda.

Kopaljšče

Postaja c. kr. drž. železnice. 1 1/2 ure od Ljubljane. Krasna planinska lega. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Winternitz, polivi po Kneippu. Radij, pitno in kopalno zdravljenje. Solne kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom.

in vodno zdravišče

Masaža in elektroterapija. Plavaljšče. Izvrstna kuhinja. Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja. —

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik kopaljšča

Kamnik na Kranjskem.

Anton Müller, vinotržec, Domžale
(Kranjsko)

Priporoča izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Proč s peresom!

„LILIPUT“ je pisalni stroj za vsakogar.

Model A K 38.—
Novi model III K 50.—

Brez konkurence z ozirom na ceno in uporabnost.

Ni igrača; ne zamenjati s sicer cenejšimi posnetki, ki pa so brez vrednosti; črke tako lepe kakor pri najdražjih pisalnih strojih; črke niso iz mehkega gumija. Razmnožbe vsake vrste. Pretiskalne kopije. Jamstvo za brezhibno delovanje.

Odlikovan na vseh razstavah.

Prospekt zastoj in poštnine prosto pri razpošiljalni družbi **M. Krauss & Co., Kufstein.**

Slaven, ker čuva prtenino.
Slaven, vsled bleščeče beline, ki jo dobi prtenina.
Slaven, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha.
Slaven, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa.

MINLOS^{ov} PRALNI PRASEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILLIONI.

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnjo varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ki je brez vsake vrednosti.

Na debelo pri L. Minlos, Dunaj I. Mülkerbastei 3.
Dobiva se v trgovinah z drogerijami, s kolonijalnim blagom in z milom.

Velecenjenemu slovenskemu učiteljstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Jos. Petriča

izdelovanje šolskih zvezkov
vseh vrst.

Potrudi se bom, da ustrezem gg. učiteljem v vsakem oziru, bodisi glede kakovosti papirja, lične izvršitve in točne postrežbe. U nadi, da se bo slovensko učiteljstvo pri izbiri med slovenskim in nemškým blagom blagohotno oziralo na slovensko podjetje, se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Ant. Slatnar, tiskarna v Kamniku
Izdelovanje in zaloga šolskih zvezkov.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

Res. fond:

200.000 K

po 4 1/2 %

Rentni davek plačuje banka sama.

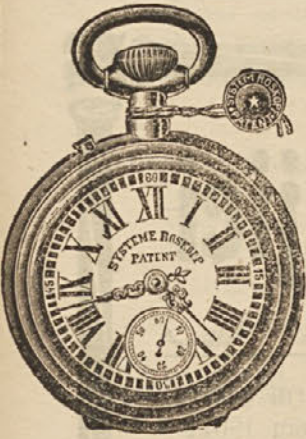
Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500—, 1.000—, 5.000— in 10.000—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport. Ceniki zastoj in poštnine prosti. Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobocistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izdovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeških znamenjih.

Gena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

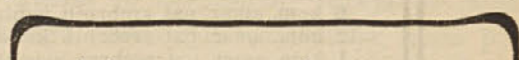
Slovinci spominjajte se podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828.

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu s poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, zimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, največjo zalogo preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnoram zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Slovinci, kupujte ugalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5, poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga moških, ženskih in otroških čevljev iz najboljših tovarov, domačih in tujih. Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene. Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesionirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod **„Naš List“**

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštah znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Zahtevajte „Naš List“ v gostilnah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog **K 12,434.933-24**

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907 **K 12,888.795-43**

Denarni promet **K 59,197.246-20**

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Edino pravi je samo
Thierry-jev balzam

z zeleno **nuno** kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta.

Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljave je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu
Zaloga v več lekarnah.

S to znamko opremljeni

Maršnerjevi

šumeči limonadni bonboni

(malinovec, citróna, jagoda, češnja, prvenec)

so najboljši.

Prva češka deln. dr. orient. sladkornin in tvornice čokolade, Kr. Vinogradi, prej A. Maršner.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda.

**Steckenpferd-
lilijino mlečno milo**

Za kožo najmilejše milo.

Čudež industrije!

New-Jork in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

gl. 6-90 in sicer:

- 6 kom. najfin. nam. nožev s pristno angl. klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo **gl. 6-90.**

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gl. 6-90.** Američansko pat. srebro je znano, skozi in skozi je bela kovina, ki obdrži bojo srebra **25 let**, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na **nikakršni slepariji**, zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrnuti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. edino le v **A. Hirschberg-a** pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo **10 kr.**

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izvlaček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljativo krasne garniture jako zadovoljen. **Oton Bartusch, c. in kr. stolnik v 27. pešpolku v Ljubljani.**

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. **Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik** S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Mihael Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dož. pri vladji v Sarajevu.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5,500.000

po **4 1/2 %**

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna** **raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja** itd. se nahaja

na **Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje**

Pojasnila daje **dr. Ivan Oražen** ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v **Wolfvih ulicah št. 12.**

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

**Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku**

se priporoča za v njeno stroko spadajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

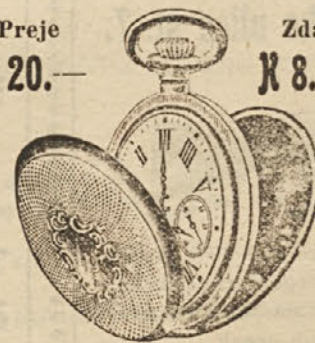
Zdaj
8.—
kron

Za darila!

Preje
20.—
kron

Zelo moderna remont. Gloria
Srebrna ura za gospode

Preje **K 20.—** Zdaj **K 8.—**

3 leta
pism.
jamstvo

3 leta
pism.
jamstvo

Ta posebno lepo izdelana ura ima skrbno preizkušeno, v kamnih tekoče kolesje, 3 krasno gravirane pokrove z odskočnim pokrovom in jo pošljemo za **K 8.—**, s sekundnim kazalcem **K 9.—** Razpošilja se po povzetju.

Avstr. družba za eksport ur
Dunaj, Westbahnhof 19.

Na tisoče priznalnih pisem!